

A gyógyszerágazat főbb jellemzői

A tartalomból

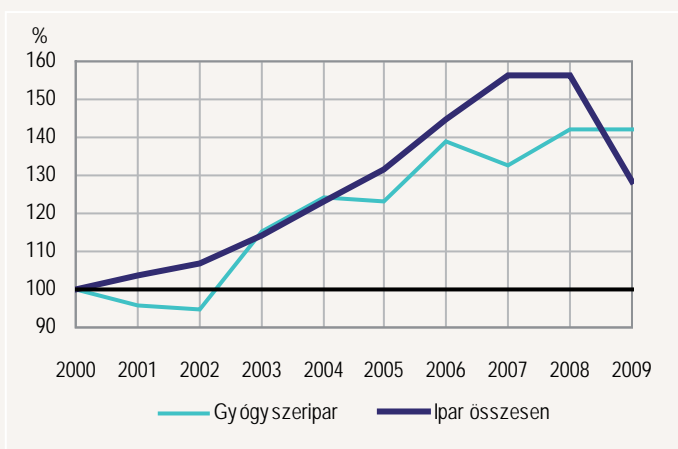
- 1 Nagy múltú ágazat
- 1 Gyógyszeripari termelés
- 1 Innováció
- 1 Külkereskedelem
- 2 Gyógyszerforgalom, -fogyasztás

Nagy múltú ágazat

A magyar gyógyszeripar a legrégebbiek közé tartozik Európában. Az első hazai gyógyszerüzem a termelését a Soroksári úton 1867-ben megkezdő Központi Magyar Gyógyszerészeti és Művegyészeti Vállalat Rt. volt, de az ipari méretű gyógyszergyártás megteremtése Richter Gedeon nevéhez fűződik. A rendszerváltás idején a termelés zömét nyolc nagy állami vállalat adta, ahol diverzifikált (gyógyszerek és egyéb rokon termékek) termelése folyt. A privatizációval párhuzamosan a gyárak profilja fokozatosan letisztult. 2009-ben 114 vállalkozás gyártott gyógyszert Magyarországon, közülük 24 foglalkoztatott 50-nél több főt, és nyolc volt a 250-nél is több embernek munkát adó nagyvállalat. Forgalmuk mintegy 554 milliárd forint volt, aminek több mint felét (54%) a 10 legnagyobb gyártó termelte. Ezek zömében multinacionális nagyvállalatok gyárjai, de az eredeti nevét megőrző Richter Gedeon Nyrt. és Egis Nyrt. befektetői között is többségben vannak a külföldiek.

1. ábra

A gyógyszeripari és a teljes ipari termelés volumene (2000=100)

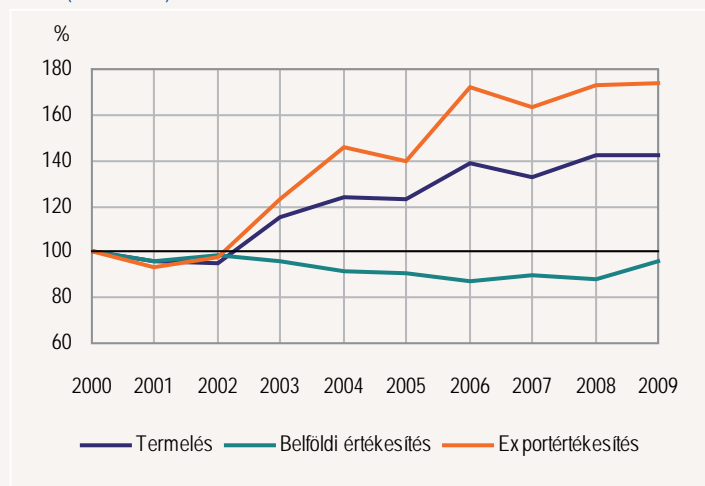
Gyógyszeripari termelés

A gyógyszeripar a teljes ipari termelésnek kis szeletét adja ugyan, de ez a kis szelet folyamatosan nő: 2000-ben az ipari termelés 2, míg 2009-ben már 3%-a keletkezett a gyógyszeriparban, ami 575 milliárd forint termelési értéket jelentett. Termelékenysége – az egy alkalmazásban állóra jutó termelési érték szerint számolva – több mint negyedével meghaladja az ipari

átlagot. Termékeinek 2000-ben kétharmadát, 2009-ben már több mint háromnegyedét külföldön értékesítette. Az ágazatot a 2008 őszi jelentkező válság gyakorlatilag nem érintette, míg a teljes ipari termelés volumene 2009-ben az előző évhez képest közel ötödével zuhant, a gyógyszeripar termelése stagnált.

2. ábra

A gyógyszeripari termelés és értékesítés volumenindexei (2000=100)

Innováció

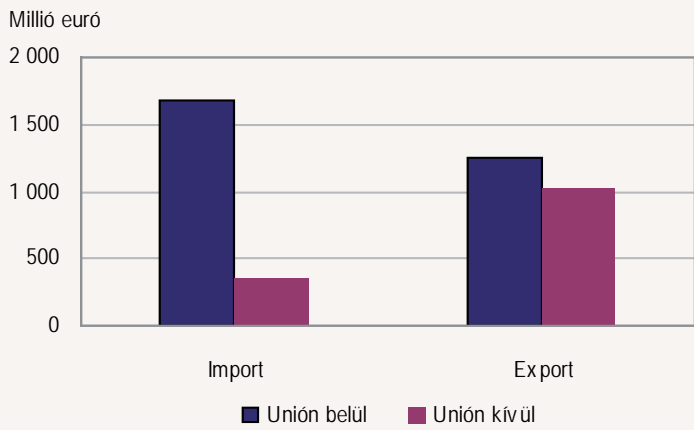
A gyógyszeripar vállalatai a gazdaság legversenyképesebb szférájába tartoznak. Innovációs képességük jó, kutatási tevékenységük kiemelkedő – alapkutatásokban is részt vesznek –, de az oktatáshoz, egészségügyhöz és a társadalombiztosítási rendszerhez is kapcsolódnak. 2009-ben a gyógyszer-alapanyag-gyártásban 52, a gyógyszerkészítmény-gyártásban 2195 főt foglalkoztattak valamilyen K+F tevékenységgel, közel 60%-uk kutató-fejlesztői munkát végzett. A feldolgozóiparban működő összes kutatóhely 33, a vállalati kutatóhelyek 17%-a gyógyszeripari volt. A gyógyszeripar kutatás-fejlesztési ráfordításai 49 milliárd forintot tettek ki, az összes ráfordítás 16%-át. A hazai szabadalmi bejelentések 12%-a e területről érkezett. Az összes gyógyszergyártással foglalkozó vállalkozás 47%-a innovatív, azaz új terméket vagy eljárást bevezető vállalkozás. Ez az arány a 250 főnél többet foglalkoztató gyógyszeripari cégeknél még magasabb (87%).

Külkereskedelem

Az Eurostat adatai szerint a legtöbb gyógyszert az Európai Unióban gyártják és forgalmazzák a világon: 2009-ben külkereskedelmi forgalma több mint 123 milliárd eurót tett ki, míg a második legnagyobb forgalmazóé, az Egyesült Államoké csak 75 milliárdot. A forgalomban az export dominált, mely 2000 és 2009 között minden évben csaknem a duplája volt az importnak. Az uniós teljes külkereskedelmi forgalmának 5,8%-át jelentik a gyógyszerek, ugyanez az arány Magyarországon 3,7%.

Magyarország gyógyszer- külkereskedelme, 2009

3. ábra

2009-ben Magyarország 2275 millió euró értékű gyógyszert exportált, míg az import 2042 millió eurót tett ki. A behozatal értéke 2000-ben még közel 60%-kal magasabb volt a kivitelnél, napjainkban azonban több mint 10%-kal több gyógyszert adunk el külföldön, mint amennyit vásárolunk. A behozatal döntő része (83%) uniós országból származik, a külföldön eladott gyógyszer 55%-át uniós belüli országba szállítjuk. Az uniós kívülré irányuló gyógyszer-kivitelünk súlya nő az uniós belüli: 2000-ben az összes export 0,7%-át, 2009-ben 1,3%-át adta Magyarországnak. Importrészesedésünk gyakorlatilag nem változott.

Gyógyszerforgalom, -fogyasztás

A nemzetközi gyógyszeripart az utóbbi időben a felvásárlások és összeolvadások jellemezték, mivel a nagyobb cégek méretgazdaságosság és innováció szempontjából is előnyben vannak a kisebbekkel szemben. Magyarországon

a generikus¹ gyógyszerek alkalmazását ösztönzik: forintban számolva ugyan az originális² (innovatív) készítmények vezetnek a forgalmi adatok szerint, kezelési napokban mérve a generikus gyógyszerek forgalma nagyobb, és részesedésük folyamatosan nő. 2009-ben 316 millió doboz gyógyszer került forgalomba, kilenczete a patikákba, a többi kórházakba került.

2009-ben 2486 **gyógyszertár** működött az országban – döntő többségük (97%) közforgalmú magángyógyszertár volt – 2007-től azonban közel 300 gyógyszer került patikán kívüli forgalomba is (áruházak, benzinkutak). Gyógyszerekből és gyógyászati termékekből **kiskereskedelmi forgalomban** 2009-ben mintegy 301 milliárd forint értékű terméket adtak el.

A magyar **háztartások kiadásainak** egyre nagyobb hányadát költik gyógyszerekre és gyógyárakra, a 2000. évi 2,2%-os részesedés 2009-re 3,3%-ra emelkedett. A nyugdíjasok ennek az aránynak több mint dupláját, kiadásaik közel 7%-át adták ki 2009-ben gyógyászati termékekre. A gyógyszerek, gyógyárak **fogyasztói ára** az utóbbi 10 évben megkétszereződött, a rendszerváltás óta pedig közel hetvenszeres volt a drágulás. 2009-ben a lakosság daganatellenes szerekre, lipidszintet csökkentő kardiovaszkuláris gyógyszerekre, trombólízis elleni szerekeket kivéve valamennyi gyógyszer átlagára nőtt.

A támogatott **gyógyszerek forgalma** a vényforgalmi adatok alapján az utóbbi években reálértéken csökkent. A lakossági térítések aránya a bruttó forgalom belül ötödéről negyedére nőtt, míg a tb-támogatás és a költségvetési támogatások együttes aránya kevesebb lett. 2009-ben az Egészség-biztosítási Alap 343 milliárd forintot fordított gyógyszer-támogatásra, ami az összes kiadásainak negyedét jelentette.

A KSH adatain kívül használt források: IMS Health, Teplán Anna: A magyar gyógyszerpiac 2009-ben, Ipargazdasági Kutató és Tanácsadó Kft. honlapja, Magyarországi Gyógyszergyártók Országos Szövetsége honlapja.

¹ Az originális gyógyszer termék szabadalmi oltalmának lejártá után (6 év) gyártott, vele azonos hatóanyagú szer.

² Innovatív gyógyszer, hatóanyaga a kifejlesztéstől 6 évig szabadalmi oltalom alatt áll.

További információk, adatok (linkek):

[stADAT-táblák](#)

Elérhetőségek:

Jávorszky Anikó

Aniko.nagy@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6358

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu